

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»**

Циклова комісія фінансово-економічних та облікових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

Вікторія СОВА
2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Фінанси»

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань

07 Управління та адміністрування

(шифр і назва галузі знань)

освітньо-професійна
програма

Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

спеціальність

076 Підприємництво та торгівля

відділення

Підприємництва

(назва відділення)

Робоча програма

«Фінанси»

(назва навчальної дисципліни)

для студентів

за галуззю знань

07 Управління та адміністрування

спеціальності

076 Підприємництво та торгівля

освітньо-професійної

програми

Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

«29» серпня 2025 року, 15 с.

Розробник:

Андрій МИСЮНА, викладач спеціаліст

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії фінансово-економічних та облікових дисциплін

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Голова циклової комісії фінансово-економічних та облікових дисциплін

 К. Лантух

Схвалено методичною радою коледжу.

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Голова

Д. Костюк

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування	Обов'язкова
Розділів – 3	Спеціальності: 076 Підприємництво та торгівля Освітньо-професійна програма: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 90		2-й
		Семестр:
4-й		
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 3 самостійної роботи – 1,5	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції:
		30 год.
		Практичні, семінарські:
		30 год.
		Лабораторні:
		-
		Самостійна робота:
		30 год.
Вид контролю:		
Підсумкова контрольна робота		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми здобуття освіти – 60/30

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінанси» є вивчення сукупності фінансових відносин, що виражають розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту на макро- і мікрорівнях.

Перелік компетентностей студентів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 1. Здатність враховувати основні закономірності й сучасні досягнення у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо діяльності підприємства.

СК 3. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 7. Здатність застосовувати основи обліку, оподаткування та страхування в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

СК 8. Здатність визначати та задовольняти потреби споживачів як пріоритетних суб'єктів ринку.

3. Передумови вивчення навчальної дисципліни

Дана навчальна дисципліна базується на раніше здобутих результатах навчання таких навчальних дисциплін, як «Правознавство», «Політична економія», «Економіка торговельного підприємства», «Основи торговельного підприємництва».

4. Очікувані результати навчання

Результати навчання (РН):

РН 7. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні й теоретичні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання у практичній діяльності.

РН 12. Виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

РН 13. Застосовувати отримані навички з основ обліку, оподаткування і страхування у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН 17. Визначати основні показники діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур для забезпечення їх ефективності.

5. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання знань студентів наведено в додатку до робочої програми навчальної дисципліни.

6. Засоби оцінювання

Контрольні заходи включають поточний, тематичний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських (практичних) та в процесі здійснення самостійної роботи у таких формах: експрес-опитування, тести, задачі, вирішення ситуаційних завдань, робота в Інтернет тощо.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

7. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Фінанси і їх місце в системі суспільних відносин

Тема 1. Предмет фінансової науки. Суть і функції фінансів.

Фінанси як наука. Міжгалузевий характер курсу «Фінанси», його зв'язок з іншими теоретичними і прикладними навчальними економічними дисциплінами. Предмет науки про фінанси. Поняття фінансів. Історичні етапи становлення та розвитку фінансів. Передумови виникнення фінансів. Необхідність фінансів в умовах ринкової економіки. Функції фінансів.

Роль і значення централізованих фондів у забезпеченні загальнодержавних потреб. Децентралізовані фінансові ресурси: суть, склад, роль у фінансуванні потреб розширеного відтворення.

Тема 2. Фінансова політика держави

Фінансова політика – складова частина економічної і соціальної політики. Основні напрямки фінансової політики. Фінансова стратегія. Фінансова тактика. Завдання і принципи фінансової політики.

Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Складові елементи фінансового механізму.

Фінансове планування і прогнозування: суть, принципи, методи, завдання. Система фінансових планів, їх характеристика. Зведене фінансове планування. Баланс фінансових ресурсів і витрат держави.

Фінансовий контроль. Суть, мета, завдання фінансового контролю. Принципи фінансового контролю. Класифікація фінансового контролю. Види, форми, методи фінансового контролю.

Тема 3. Фінансова система України

Поняття фінансової системи. Фінансова система як об'єкт управління. Структура фінансової системи. Принципи побудови фінансової системи.

Сфери та ланки фінансових відносин.

Об'єкти і суб'єкти управління фінансами. Органи управління фінансами та їх функції.

Тема 4. Фінанси суб'єктів господарювання

Суть, функції, основи організації фінансів підприємств. Фінансові відносини суб'єктів господарювання. Фінансові ресурси підприємства, джерела їх формування. Формування фінансових результатів суб'єктів господарювання.

Фінанси підприємств різних форм власності, організацій і підприємств, що здійснюють неприбуткову діяльність. Кошторисне фінансування бюджетних організацій.

Фінанси громадських організацій і благодійних фондів.

Розділ 2. Державні фінанси

Тема 5. Податки

Сутність, призначення та функції податків. Класифікація податків.

Принципи оподаткування. Характеристика елементів податку. Основні види податків і механізм їх обчислення. Функції податків, їх характеристика та зміст.

Податковий кодекс України. Загальнодержавні податки, їх структура та порядок встановлення. Склад місцевих податків та зборів і порядок їх встановлення. Основні види податків та механізм їх стягнення.

Державна податкова служба України та її склад.

Тема 6. Бюджет

Сутність і призначення бюджету держави. Бюджет як економічна категорія, його об'єкти та суб'єкти. Бюджет як основний фінансовий план держави.

Причини виникнення бюджетного дефіциту та профіциту, допустимі межі.

Бюджетний устрій і бюджетна система. Принципи побудови бюджетної системи. Зведений бюджет: сутність та призначення.

Бюджетне субсидіювання та його види: субсидії, субвенції, дотації.

Бюджетний процес, його складові та регламентування.

Поняття та економічний зміст державних доходів. Структура доходів Державного бюджету України. Сутність, характеристика, склад, структура державних видатків. Класифікація видатків бюджету.

Сутність та види міжбюджетних трансфертів. Трансферти, які надаються з Державного бюджету України місцевим бюджетам.

Тема 7. Державний кредит і державний борг

Економічна сутність державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту.

Види державного кредиту. Внутрішній і зовнішній державний кредит.

Форми внутрішнього державного кредиту. Форми зовнішнього державного кредиту.

Державний борг. Види державного боргу. Вплив державного боргу на економіку. Нормальний і реальний типи державного боргу.

Причини виникнення і наслідки зростання державного боргу. Джерела погашення державного боргу. Управління державним боргом.

Тема 8. Місцеві фінанси

Суть місцевих фінансів, їх склад і роль у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань в умовах ринкових відносин.

Фінансові ресурси місцевого самоврядування. Загальнодержавні податки і збори, закріплені за місцевими бюджетами.

Соціальна спрямованість видаткової частини місцевих бюджетів.

Склад доходів місцевих бюджетів. Закріплені доходи. Загальний і спеціальний фонди місцевих бюджетів.

Видатки місцевих бюджетів. Обов'язкові видатки і видатки на реалізацію делегованих центральною владою повноважень.

Бюджет розвитку місцевих бюджетів.

Тема 9. Спеціальні цільові фонди держави

Цільові державні фонди як складова частина спеціального фонду державного бюджету. Види цільових державних фондів.

Пенсійний фонд України: призначення, джерела формування, напрямки використання.

Призначення, джерела формування, напрями використання фонду соціального страхування на випадок безробіття.

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Розділ 3. Фінансовий ринок та міжнародні фінанси

Тема 10. Страховий ринок

Економічна необхідність, сутність та функції страхування. Страховий фонд як джерело покриття збитків від страхових випадків. Суб'єкти страхових відносин: страховики, страхувальники.

Галузі страхування: особисте, майнове, відповідальності. Сутність, принципи обов'язкового та добровільного страхування. Види майнового страхування.

Сутність, структура та суб'єкти страхового ринку.

Стан і розвиток страхового ринку України. Види страхових компаній.

Комітет з нагляду за страховою діяльністю. Основні функції та повноваження. Законодавче регулювання страхової діяльності. Ліцензування страхової діяльності.

Тема 11. Фінансовий ринок

Суть фінансового ринку, його роль у мобілізації та перерозподілі фінансових ресурсів. Економічні передумови функціонування фінансового ринку в Україні. Класифікація фінансових ринків. Ринок позикових капіталів. Ринок цінних паперів. Первинний і вторинний фінансові ринки.

Види цінних паперів та їх характеристика. Пайові цінні папери. Боргові цінні папери. Похідні цінні папери. Приватизаційні цінні папери.

Правове регулювання фінансового ринку. Порядок реєстрації та обігу цінних паперів. Діяльність із випуску та організації обігу цінних паперів. Учасники ринку цінних паперів. Емітенти, інвестори та фінансові посередники.

Фондова біржа: правове становище, організація і порядок роботи. Функції фондової біржі.

Ринок фінансових послуг, його роль у функціонуванні економічної системи. Види фінансових послуг.

Тема 12. Міжнародні фінанси

Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів. Світові фінансові потоки: валютні, кредитні, фінансові ринки. Фінансова діяльність міжнародних організацій. Фінанси Організації Об'єднаних Націй і Європейського Союзу.

Міжнародні фінансові інституції: Міжнародний валютний фонд, Група Світового банку (Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна асоціація розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Агентство з гарантування багатосторонніх інвестицій). Банк міжнародних розрахунків. Європейський Інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку. Їх завдання, сфери діяльності, формування капіталів та ресурсів.

Співпраця України з міжнародними фінансовими інституціями.

Валютні відносини та їх державне регулювання в Україні. Валютні системи: сутність та види. Структура валютної системи. Валютна політика держави. Валютне регулювання в Україні: поняття, напрями та суб'єкти. Валютний ринок.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
л		сем	п	с.р.	
Розділ 1. Фінанси і їх місце в системі суспільних відносин					
Тема 1. Предмет фінансової науки. Суть і	6	2	2		2

функції фінансів					
Тема 2. Фінансова політика держави	8	4	2		2
Тема 3. Фінансова система України	8	4	2		2
Тема 4. Фінанси суб'єктів господарювання	8	4	2		2
Разом за розділом 1	30	14	8	0	8
Розділ 2. Державні фінанси					
Тема 5. Податки	6	2		2	2
Тема 6. Бюджет	6	2		2	2
Тема 7. Державний кредит і державний борг	6	2	2		2
Тема 8. Місцеві фінанси	6	2	2		2
Тема 9. Спеціальні цільові фонди держави	6	2	2		2
Разом за розділом 2	30	10	6	4	10
Розділ 3. Фінансовий ринок та міжнародні фінанси					
Тема 10. Страховий ринок	10	2	2	2	4
Тема 11. Фінансовий ринок	10	2	2	2	4
Тема 12. Міжнародні фінанси	8	2	2		4
Разом за розділом 3	28	6	6	4	12
Підсумкова контрольна робота	2	0	0	2	0
Усього годин	90	30	20	10	30

9. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми і зміст семінарських занять	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет фінансової науки. Суть і функції фінансів 1. Предмет науки про фінанси. 2. Історичні етапи становлення та розвитку фінансової науки. 3. Історичні передумови виникнення фінансів. 4. Сутність та функції фінансів. 5. Централізовані та децентралізовані фінансові ресурси. 6. Моделі фінансових відносин.	2
2	Тема 2. Фінансова політика держави 1. Поняття і завдання фінансової політики держави. 2. Напрями фінансової політики держави. 3. Фінансовий механізм та його роль у реалізації фінансової політики. 4. Сутність фінансового планування та його методи. 5. Фінансовий контроль: види, форми і методи. 6. Поняття та система фінансового права.	2
3	Тема 3. Фінансова система України 1. Фінансова система як об'єкт управління. 2. Структура фінансової системи. 3. Принципи побудови фінансової системи. 4. Сфери та ланки фінансових відносин. 5. Об'єкти і суб'єкти управління фінансами. 6. Органи управління фінансами та їх функції.	2
4	Тема 4. Фінанси суб'єктів господарювання 1. Суть та функції фінансів суб'єктів господарювання. 2. Основи організації фінансів суб'єктів господарювання. 3. Фінансові відносини підприємств, їх об'єкти та суб'єкти.	2

	4. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування. 5. Доходи і витрати суб'єктів господарювання. 6. Механізм формування прибутку суб'єктів господарювання. 7. Фінанси комерційних і некомерційних підприємств.	
5	Тема 7. Державний кредит і державний борг 1. Економічна сутність і роль державного кредиту. 2. Функції державного кредиту. 3. Форми державного кредиту. 4. Державний борг і механізм його формування. 5. Управління державним боргом. 6. Класифікація державних позик.	2
6	Тема 8. Місцеві фінанси 1. Суть місцевих фінансів, їх структура та функції. 2. Доходи і видатки місцевих бюджетів. 3. Фінансове вирівнювання та міжбюджетні трансферти. 4. Бюджет розвитку місцевих бюджетів.	2
7	Тема 9. Спеціальні цільові фонди держави 1. Поняття та сутність державних цільових фондів. 2. Класифікація фондів цільового призначення. 3. Джерела формування фінансових ресурсів цільових фондів держави. 4. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. 5. Державні позабюджетні цільові фонди в Україні, їх характеристика: 5.1. Пенсійний фонд. 5.2. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. 6. Фонд соціального захисту інвалідів.	2
8	Тема 10. Страховий ринок 1. Сутність, функції та роль страхування. 2. Форми організації фондів страхового захисту. 3. Класифікація страхування. 4. Форми страхування. 5. Страховий ринок України та його учасники.	2
9	Тема 11. Фінансовий ринок 1. Сутність фінансового ринку та його роль в економіці. 2. Структура фінансового ринку. 3. Класифікація фінансового ринку. 4. Суб'єкти фінансового ринку. Органи, які регулюють діяльність на фінансовому ринку. 5. Поняття та класифікація цінних паперів.	2
10	Тема 12. Міжнародні фінанси 1. Економічна сутність міжнародних фінансів. 2. Інституційна структура світового фінансового ринку. 3. Міжнародний фінансовий ринок, його сегментація і роль. 4. Міжнародні фінансові інституції.	2
	Разом	20

10. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми і зміст практичних занять	Кількість годин
1	Тема 5. Податки 1. Розрахунок основних видів податків, що сплачують юридичні та	2

	фізичні особи.	
2	Тема 6. Бюджет 1. Аналіз складу доходної та видаткової частини Державного бюджету. 2. Розрахунок та аналіз основних показників складу та структури Державного бюджету України.	2
3	Тема 10. Страховий ринок 1. Розрахунок страхового платежу і страхового відшкодування.	2
4	Тема 11. Фінансовий ринок 1. Визначення курсів акцій. Розрахунок доходів від цінних паперів. 2. Визначення курсів облігацій.	2
5	Підсумкова контрольна робота	2
	Разом	10

11. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми і зміст лабораторних занять	Кількість годин
1.	Не передбачено навчальним планом.	

12. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми і зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет фінансової науки. Суть і функції фінансів 1. Моделі фінансових відносин у суспільстві. 2. Головні напрями фінансового впливу на процеси суспільного розвитку (фінансове забезпечення, фінансове регулювання, фінансове стимулювання).	2
2	Тема 2. Фінансова політика держави 1. Кошториси доходів і видатків. Види кошторисів. 2. Принципи фінансової політики.	2
3	Тема 3. Фінансова система України 1. Основні завдання та функції органів Державної податкової служби України. 2. Характеристика Рахункової палати України. 3. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.	2
4	Тема 4. Фінанси суб'єктів господарювання 1. Доходи та витрати підприємств. 2. Формування фінансових результатів суб'єктів господарювання. 3. Доходи та видатки професійних спілок.	2
5	Тема 5. Податки 1. Права контролюючих органів.	2
6	Тема 6. Бюджет 1. Сутність, стадії та учасники бюджетного процесу.	2
7	Тема 7. Державний кредит і державний борг 1. Класифікація державних позик.	2
8	Тема 8. Місцеві фінанси 1. Доходи та витрати бюджету розвитку місцевих бюджетів.	2
9	Тема 9. Спеціальні цільові фонди держави 1. Фонд соціального захисту інвалідів.	2
10	Тема 10. Страховий ринок 1. Обов'язкове страхування та його види. 2. Види добровільного страхування.	4
11	Тема 11. Фінансовий ринок 1. Види цінних паперів та їх характеристика.	4

	2. Учасники ринку цінних паперів. 3. Функції фондової біржі.	
12	Тема 12. Міжнародні фінанси 1. Міжнародні фінансові потоки. 2. Валютний ринок та валютне регулювання.	4
	Разом	30

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

14. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Презентації в PowerPoint, відеоролики, мультимедійний проектор. Навчально-методичне забезпечення з дисципліни, розміщене на навчально-інформаційному порталі Moodle.

15. Заняття, що підлягають оцінюванню

Розділ 1			Тематична	Розділ 2					Тематична	Розділ 3			Тематична	Підсумкова К.Р.	II семестр
T1-2	T3	T4		T5	T6	T7	T8	T9		T10	T11	T12			
C3 №1	C3 №2	C3 №3	Тематична	C3 №4	C3 №5	C3 №6	C3 №7	C3 №8	C3 №9	C3 №10	C3 №10	Тематична	Підсумкова К.Р.	II семестр	
				ПЗ №1	ПЗ №2										ПЗ №3
Максимальна оцінка - 12 балів Мінімальна оцінка – 1 бал															

16. Рекомендовані джерела інформації

ОСНОВНА

Законодавчі та нормативні акти

- Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
- Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
- Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
- Закон України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» від 19.11.2024 р. № 4059-IX [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4059-20#Text>
- Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 23.09.1999 № 1105-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>
- Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 02.03.2000 р. № 1533-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1533-14>
- Закон України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» від 26.06.1997 р. № 400/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/400/97-%D0%B2%D1%80>
- Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. № 2464-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>
- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
- Закон України «Про страхування» від 7.03.1996 р. № 85/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>
- Закон України «Про формування, порядок надходження і використання коштів Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків чорнобильської катастрофи та

соціального захисту населення» від 10.02.2000 р. № 1445-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1445-14>

12. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.02.2006 р. №3480-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>

Підручники (навчальні посібники)

13. Фінанси : навчальний посібник / Л. В. Лисяк, С. В. Качула, Л. О. Міщенко, Д. А. Міщенко ; за ред. д. е. н., проф., акад. АЕН України Л. В. Лисяк. – Дніпро: ТОВ “Акцент ПП”, 2017. – 298 с.

14. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокуренько, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокуренька. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с

15. Фінанси: підручн. / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка. – К.: Алерта, 2017. – 406 с.

16. Фінанси : підруч. / Юхименко П.І., Бойко С. В., Голубка С.М. та ін. ; за наук. ред. П.І. Юхименка, С.В. Бойко. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 416 с.

ДОПОМІЖНА

17. Волкова В. В., Волкова Н. І. Місцеві фінанси. Навчальний посібник. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2022. – 105 с.

18. Томілін О.О., Тютюнник Ю.М., Бражник Л.В., Дроботя Я.А. Фінансовоекономічний словник – довідник / за наук. ред. проф. О. О. Томіліна / Полтава: ПДАУ. 2023. – 108 с.

19. Фінанси: [навч. практикум] / Укл.: к.е.н., доцент О.М. Грубляк, к.е.н., доцент А.В. Жаворонок, к.е.н., доцент А.О. Вікнянська. Чернівці, 2020. – 120 с.

20. Фінанси : навчальний посібник / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О. П. Полтініна та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 330 с.

21. Шпак Н.О. Фінанси, гроші та кредит : навч. посібник / Н. О. Шпак, Н. Б. Ярошевич, О. Я. Побурко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. – 416 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

22. Верховна Рада України. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

23. Державна казначейська служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/>

24. Державна податкова служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tax.gov.ua/>

25. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/>

26. Міністерство економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/>

27. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mof.gov.ua/>

28. Пенсійний фонд України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pfu.gov.ua/>

29. Фінанси. Електронний посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vukladach.pp.ua/MyWeb/manual/finansu/finance/Zmist/Zmist.htm>

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»
Для денної форми здобуття освіти**

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено вивчення 3-х розділів обсягом (кредитів ЄКТС):

- 1 розділ – 1,0 (30 год.);
- 2 розділ – 1,0 (30 год.);
- 3 розділ – 1,0 (30 год.).

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено застосування 3-х форм контролю знань студентів: поточного, тематичного, підсумкового.

1. Поточний контроль.

За кожним елементом розділу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни, обов'язкова певна форма поточного оцінювання знань. Такими формами можуть бути:

- усне опитування;
- письмова контрольна робота (відповіді на питання лекційного курсу, розв'язання задач, виконання певних розрахунків тощо);
- тестування знань студентів з певного розділу (теми) або з певних окремих питань лекційного курсу;
- виступ на семінарських заняттях (з рефератом, в дискусії);
- перевірка розв'язання завдань (задачи, окремі розрахунки) тощо.

Критеріями оцінки є:

при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та допоміжної літератури;
- аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки.

при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

На практичному/семінарському занятті оцінюються:

- усні відповіді студентів;
- участь в обговоренні дискусійних питань;
- участь у ділових, рольових іграх та їх обговоренні;
- аналіз ситуаційних завдань та вміння доведення власної думки;
- підібрана інформація щодо прикладів з економічної практики;
- правильність розрахунків при визначенні певних показників, вирішенні ситуаційних завдань, задач;
- реферативні виступи, усні повідомлення тощо.

Оцінювання самостійної роботи студента.

Контроль самостійної роботи студентів здійснюється як під час аудиторних занять (на семінарах, практичних заняттях), так і у позааудиторний час.

Контроль самостійної роботи передбачає:

- визначення ступеня засвоєння матеріалу;
- визначення якості виконання завдань;
- своєчасне виконання і здача поточних завдань;

– оцінку знань, здобутих у результаті самостійної навчальної роботи.

2. Тематичний контроль.

Тематичний контроль є підсумком певного етапу вивчення навчальної дисципліни. Його мета – виявлення проміжних результатів засвоєння студентами змісту навчальної дисципліни.

Тематична оцінка визначається як середнє арифметичне набраних балів за поточну роботу при вивченні тем певного розділу.

3. Підсумковий контроль.

Вивчення трьох розділів навчальної дисципліни «Фінанси» завершується виконанням підсумкової контрольної роботи. Її мета – виявлення кінцевого результату засвоєння студентами змісту навчальної дисципліни. Критерії оцінювання знань студентів за підсумкову контрольну роботу наводиться у пояснювальній записці до пакета тестових завдань.

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни «Фінанси» як профільного предмета, вивчення якого передбачене освітньою програмою профільної середньої освіти для підготовки фахових молодших бакалаврів на основі базової загальної середньої освіти, здійснюється за 12-бальною шкалою (табл. 1), з подальшим переведенням семестрової оцінки в оцінку за національною шкалою «Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно» з визначенням рейтингу студента в балах за 100-бальною шкалою (табл. 2) та перенесенням підсумку у Відомість успішності з навчальної дисципліни.

Таблиця 1. Оцінювання навчальних знань студентів

Рівень досягнень	Бали	Критерії оцінювання знань студентів
I. Початковий	1 бал	Студент має уявлення з визначеної проблеми, за допомогою викладача може розпізнати окремі поняття навчальної дисципліни «Фінанси», що стосуються навчального матеріалу у межах програми навчальної дисципліни.
	2 бали	Студент намагається відтворити окремі поняття, за допомогою викладача або з використанням підручника володіє елементарними знаннями за програмою; обирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні «так – ні»).
	3 бали	Студент відтворює окремі поняття; з допомогою викладача або з використанням підручника фрагментарно визначає їхні ознаки; відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді; з допомогою викладача фрагментарно виконує практичні завдання без належного оформлення.
II. Середній	4 бали	Студент з допомогою викладача або з використанням підручника відтворює незначну частину навчального матеріалу у межах програми навчальної дисципліни, дає визначення окремих фінансових понять, у відповідях може допускати помилки; з допомогою викладача виконує практичні завдання з неповним їх оформленням.
	5 балів	Студент відтворює основний зміст навчального матеріалу у межах програми навчальної дисципліни, відповідаючи на запитання викладача; дає визначення окремих фінансових понять; наводить приклади, що ґрунтуються на матеріалі підручника; у відповідях може допускати помилки; з допомогою викладача виконує практичні завдання, частково оформляє їх.
	6 балів	Студент самостійно, але неповно відтворює навчальний матеріал у межах програми навчальної дисципліни; частково дотримується логіки його викладу; відповідає на окремі

		запитання; у цілому правильно вживає фінансову термінологію; у відповідях допускає помилки; розв'язує прості типові задачі з допомогою викладача; з допомогою викладача виконує практичні завдання, оформляє їх без висновків.
III. Достатній	7 балів	Студент самостійно і послідовно відтворює більшу частину навчального матеріалу у межах програми навчальної дисципліни; у відповідях на запитання допускає неточності; розв'язує прості типові задачі звертаючись за консультацією до викладача; виконує практичні завдання, звертаючись за консультацією до викладача, оформляє їх, робить неповні висновки.
	8 балів	Студент самостійно і послідовно відтворює навчальний матеріал у межах програми навчальної дисципліни; відповідає на поставлені запитання, допускаючи у відповідях неточності; дає порівняльну характеристику явищ та процесів; виправляє допущені помилки; розв'язує типові задачі користуючись алгоритмом; виконує практичні завдання, звертаючись за консультацією до викладача, оформляє їх, робить неповні висновки.
	9 балів	Студент вільно відтворює навчальний матеріал у межах програми навчальної дисципліни та відповідає на поставлені запитання, передбачені навчальною програмою; з допомогою викладача узагальнює, систематизує та встановлює причинно-наслідкові зв'язки; самостійно розв'язує типові задачі; виконує практичні завдання, оформляє їх, робить нечітко сформульовані висновки.
IV. Високий	10 балів	Студент системно та вільно відтворює навчальний матеріал у межах програми навчальної дисципліни та обґрунтовано відповідає на запитання, передбачені навчальною програмою; узагальнює, систематизує, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; використовує знання у нестандартних ситуаціях; самостійно розв'язує типові задачі у межах програми; робить чітко сформульовані та обґрунтовані висновки.
	11 балів	Студент логічно, усвідомлено оперує навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни; обґрунтовано відповідає на запитання; самостійно аналізує і розкриває сутність і функції фінансів; встановлює і обґрунтовує причинно-наслідкові зв'язки; аргументовано використовує знання у нестандартних ситуаціях; самостійно розв'язує задачі; ретельно виконує практичні завдання, оформляє їх, робить логічно побудовані та обґрунтовані висновки.
	12 балів	Студент виявляє системні, міцні та глибокі знання за програмою профільного предмета, може вести дискусію з конкретного питання; вільно розв'язує задачі різного рівня складності; вміє без помилок виконувати практичні завдання, передбачені програмою профільного предмета, робить логічно побудовані та аргументовані висновки, самостійно користується різними джерелами інформації; наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Таблиця 2. Переведення оцінки за 12 бальною школою в оцінку за національною шкалою з визначенням рейтингу студента в балах

Оцінка за 12 бальною шкалою	Оцінка національна	Рейтинг студента, бали
12	Відмінно	100
11		96
10		93
9	Добре	89
8		84
7		79
6	Задовільно	73
5		69
4		64
3	Незадовільно	59
2		40
1		20